

Het ontstaan van de Vanellus

Januari 1948

Jaargang 1 No. 1

V A N E L L U S

Mededelingenblad van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten
(B.F.V.W.)

In november van 1947 vond de oprichtingsvergadering van de BFVW plaats. Het eerste nummer van Vanellus verscheen in januari 1948 als 'mededelingenblad van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten (B.F.V.W.)'. Het mededelingenblad kwam in de plaats van de losse circulaire die aan wachten werden gestuurd voor de oprichting van de Bond. De heren G. Bosch en J.D. Brada waren de redacteuren van het eerste uur.

Zij geven in het eerste nummer uitleg over de naam van het blad: 'De naam gaf geen aanleiding tot moeilijkheden. "Ardea", dat Reiger betekent, is de naam van het orgaan van de Nederlandse Ornithologische vereniging. "Limosa", de wetenschappelijke naam voor Grutto, heet het blad,

dat de Club van Nederlandse Vogelkundigen uit geeft. Het is dus passend, dat ons mededelingenblad de naam "Vanellus" draagt. Bovendien is deze naam volkomen verantwoord, omdat Vanellus, de Kievit of Ljip, de nationale vogel van Friesland is.'

In dit jubileumjaar, waarin de BFVW 75 jaar bestaat, zal iedere Vanellus een extra jubileumkatern bevatten in het hart van het tijdschrift. En het decembern timer zal volledig in het teken staan van terugkijken op het jubileumjaar, maar vooral vooruitkijken naar nog eens 75 jaar!

Tekst: Inge van der Zee

Uit het plakboek

Door de jaren heen kom je binnen de BFVW-organisatie verzamelaars tegen. Personen die, bij wijze van hobby of tijdverdrif, een collectie van iets aanleggen. Eierverzamelingen, handgemaakte lokvogels (wilsters, eenden) of plakboeken. Het staat in een vitrinekast of ligt in een oude doos op zolder. Een van die verzamelaars was Piet Bouma, oud voorzitter van vogelwacht Workum e.o. Zijn eerste plakboek met krantenknipsels begint met februari 1973 en op het laatste boek staat: van 1 januari 1976 tot ... Dan stopt Bouma.

Appie Nagel een 82-jarige Bolswarder, is ook zo'n verzamelaar. Nagel is een echte veldman met aaisykje en narorgen als hobby. Jarenlang was hij ook bestuurlijk actief bij vogelwacht Bolsward e.o. Nagel bewaarde knipsels, maar ook Vanellussen. Twee grote bananendoren vol bladen stonden op de zolder. 'Wy wienen oant kast opromjen en seine: wat moatte wy hjir mei?' Toen kwam net de oproep naar oude Vanellussen en BFVW-jaarverslagen 'Die oprop kaam krekt op tiid'.

Uit de vele krantenknipsels blijkt dat artikelen over aaisykjen, wilsterflappen, murden en jacht regelmatig terugkwamen in de Friese dagbladen. Ook het aaisykjen vindt men belangrijk. Het vinden van het eerste kievitseizoen was landelijk en zeker provinciaal groot nieuws. Zelfs bij het voorspellen van de vinddatum en -tijd van het eerste ei werd uitgebreid stilgestaan.

Dit jubileumjaar neemt Vanellus u, als lezer, mee in een kijkje in de verzamelingen. In de rubriek 'Uit het plakboek' op pagina 14 laten we zien wat men in vroeger tijden belangrijk vond.

Tekst: Nybren Bruinsma

Voormalig HB-lid en eindredacteur van Vanellus, Sake P. Roodbergen, is bereid gevonden deze serie voor zijn rekening te nemen. Iedere aflevering beslaat een periode van zo'n 15 jaar BFVW. In deze eerste aflevering beschrijft hij de periode van het ontstaan van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten in 1947 tot het begin van de jaren zestig.

"Mijne Heren,
De B.F.V.W. is tot stand gekomen. Ontwerp Statuten en Ontwerp Huishoudelijke Reglement zijn hier en daar enigszins gewijzigd, maar de algemene strekking is dezelfde gebleven. De afdracht over het jaar 1948 is vastgesteld op Fl.0,50 per lid of donateur. Samenwerking met de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels zal gezocht worden met inachtneming van de bekende voorwaarden. De Bond behoudt echter zijn zelfstandig karakter en zal geen afdeling van genoemde Vereniging zijn."

Het zijn de eerste woorden en zinnen die het voorlopige bestuur richt tot de op dat moment 68 aangesloten plaatselijke vogelwachten in de provincie Friesland. De brief is gedateerd: 15 november 1947, drie dagen na de officiële oprichtingsvergadering van de BFVW.

En tweeënehalf jaar na het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog op 10 mei 1945 in Hotel De Wereld in Wageningen. Eindelijk verloot van de Duitse bezetting. Het was een periode van opbouw, van nieuwe ontwikkelingen. Van herstel van de natuur ook, want in de oorlog hielden de mensen zich niet aan de wettelijke bepalingen. Uit de natuur werd genomen wat voorhanden was. Hout, bomen, vogeleieren en vogels zelf. Het veld was feitelijk leeg.

19 april laatste zoekdag

Het eerste doel van de vogelwachten was de handhaving van de nationale wettelijke bepalingen die voor de oorlog al golden. Dat herstel ging heel snel. Groepen mensen uit de vogelwachten, vrijwel altijd in overleg en samenwerking met de plaatselijke politiemensen overal in de provincie,

zorgden ervoor, dat de einddatum van het eieren zoeken weer werd gehandhaafd. Die datum was 19 april als laatste roekdag.

In de zestiger jaren werd het paard vervangen door de tractor.

Foto: BFVW-archief; Douwe Miedema

Door landbouwmecanisatie vervroegt datum eerste snee

Tegelijkertijd ontwikkelde zich de landbouw. Sioco Mansholt werd Minister van Voedselvoorziening. Het devies was: "Nooit meer oorlog; nooit meer honger". Op 1 januari 1958 trad Mansholt aan als landbouwcommissaris en vice-voorzitter van de allereerste Europese Commissie. Toen nog namens zes deelnemende landen, de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.). De boodschap bleef: productie! Het paard werd vervangen door de tractor. Het water in de sloten ging omhoog. Het melken en de grasoogst werden in snel tempo gemechaniseerd, dit werd gestimuleerd door de overheid en mogelijk gemaakt door de uitvinding van kunstmest. Al heel snel vervroegde de datum van de eerste maaibeurt, de eerste snee.

HOE ZOEKEN WE KIEVITSEIEREN?

EEN KORTE BESCHRIJVING VOOR OUD EN JONG
OVER HET VINDEN VAN BONTE EIEREN

DOOR

JAN KAAJ

MET TEKENINGEN EN OMSLAG VAN TJEERD BOTTEMA

's-GRAVENHAGE - 1949 - BATAVIA
G. B. VAN GOOR ZONEN'S UITGEVERSMATSCHAPPIJ N.V.

Het zoeken en rapen van Kievitseieren was tot tientallen jaren na de Tweede Wereldoorlog een algemene volkssport. Als laatste roekdag werd lang aan 19 april vastgehouden. Op de foto de omslag van het boek van Jan Kaay over de kunst van het zoeken, 'voor jong en oud', van na de Tweede Wereldoorlog. (Bron: B.F.V.W. in vogelvlucht en perspectief, 1999)

Legselgerichte bescherming voor weidevogels een feit

Heel geleidelijk ontstond een conflict met de broedperiode van de vroegste weidevogels: de Kievit. Hulp van de mens werd een noodzaak.

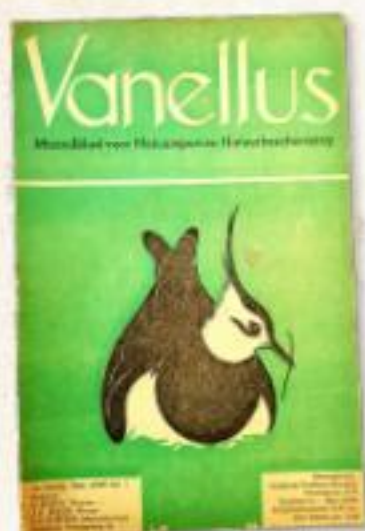
Al in 1959 worden in de weilanden rond Stiens, de woonplaats van de BFWV-voorzitter Sjoerd Span, de eerste primitieve nestbeschermers geplaatst.

De vrijwilligers die deze bescherming uitvoerden, werden 'neisoargers' genoemd, nazorgers. De legselgerichte bescherming voor weidevogels, een nieuwe beschermingsaanpak, was geboren. Het resultaat van directe zorg voor de vogels, niet gericht op een terrein, maar op de nesten. De werkwijze - bottom up, 'fanút de mienskip' - zou het paradepaardje van de BFWV worden.

Vanellus door de jaren heen

Vanellus is het officiële orgaan van de BFWV. Het blad is bijna even oud als de bond zelf. In 1948 waren de eerste exemplaren nog gestencild. In 1949 kwam het eerste 'Vanellus boekje' per post naar de abonnees.

Het was toen een maandblad met veel tekst. Het BFWV-logo - de zittende lijip met een strootje in z'n snavel - stond in die jaren prominent op het voorblad. Jarenlang was dit het beeld van Vanellus. Op het voorblad stond tevens de ondertitel: 'Maandblad voor Natuursport en Natuurbeleving'. Op het achterblad het bekende 'broedsje lijipaaien'. De eerste redacteuren waren de heren G. Bosch en J.D. Brada.

Het eerste exemplaar van 1955 was veranderd naar gladder papier, het ontwerp bleef de jaren daarna hetzelfde met vooral tekeningen als illustratie.

In 1979 kreeg het Vanellus weer een nieuw gezicht. Het voorblad werd veranderd en het werd een tweemaandelijks blad. Naast de tekeningen kwamen er ook zwartwit foto's in het bondsblad. De heren J. Fokkema en J. Wiltenburg waren jarenlang de vaste redacteuren.

Het eerste nummer van 1994 had een prachtig nieuw voorblad met de coverfoto van de lijip in een bloemrijk grasland. De rest van de foto's was nog in zwartwit.

SPR

Vanellus jaargang 53 No. 1 kreeg weer een 'update'. Sake P. Roodbergen (SPR) en Anneke Roodbergen-de Jong waren vervolgens jarenlang de vaste redacteuren. Het blad is dan al decennialang in A-5 formaat.

Vanellus nieuwe stijl

Begin 2008 besluit het hoofdbestuur dat Vanellus breder ingezet kan worden. Afgevaardigden van verschillende commissies nemen plaats in de redactie. Coördinatie en eindredactie wordt verzorgd door Helga Aukes. Het verenigingsblad wordt dan op A-4 formaat gedrukt. Met veel kleurenfoto's en 'glossy papier' krijgt Vanellus een compleet nieuwe uitstraling.

In 2019 besluiten het hoofdbestuur en de redactie dat het verenigingsblad weer toe is aan een update. Met het eerste nummer van 2020 is dat een feit. Met een gewijzigde opmaak en met veel kleurenfoto's kreeg Vanellus een nieuwe uitstraling. In het 75-jarige jubileumjaar (2022) wordt de redactie gevormd door: Inge van der Zee, Wybren Bruinsma, Wiebe Dijkstra, Ultsje Hosper, Hendrik Tamsa en Helga Aukes.

Even voorstellen...

De nieuwe Verenigingsredactie tijdens haar eerste vergadering. Vlnr: Wybren Bruinsma, Helga Aukes, Johan de Jong, Jan de Jong (voorzitter FR-commissie), Willem Breeuwama, Marjan Terpstra, Janny Kamstra-Merkhoven, Anne Gonga, Elja van Marum (spanningsmeester BFVV), Louis Dijkstra en Marco Hoekstra. (foto: Gerard van der Mast, Reklameburo Friesland)

JUNI '08 | Vanellus 9

'Aaisikers demonstrenen tegen sluitingsdatum'

Tekst: Wybren Bruinsma

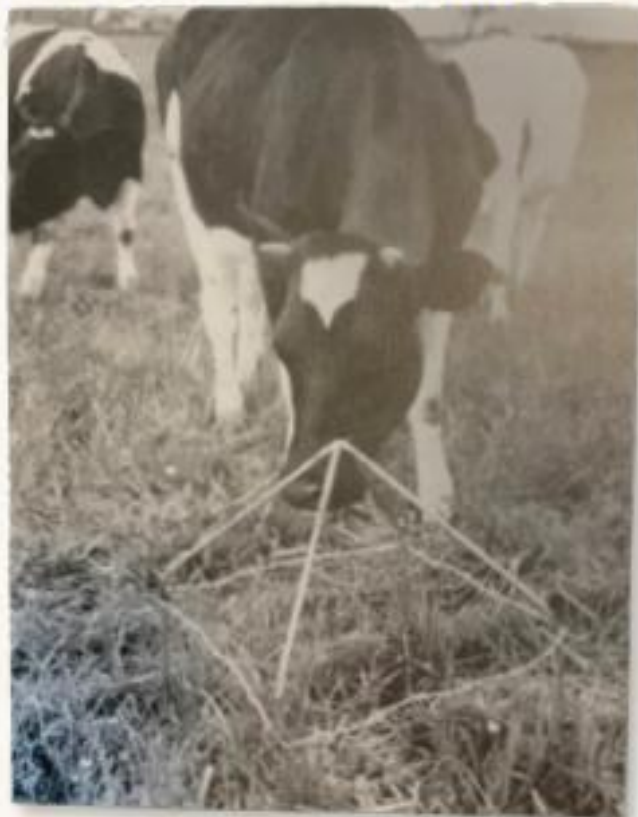
Voormalig HB-lid en eindredacteur van Vanellus, Sake P. Roodbergen, beschrijft in deze tweede aflevering de periode van 1962 tot 1977 van het bestaan van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten.

In de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw steeg het aantal vogelwachten in de dorpen en steden van onze provincie elk jaar. De afdrachten van de achterban waren voldoende om de vereniging financieel draaiende te houden. De levendige jaarvergaderingen van de vereniging BFVW, in de periode van maart 1949 tot en met maart 1975 geleid door Sjoerd Span van Stiens (boer, jager en enthousiast kievitseierenzoeker), werden druk bezocht. In het BFVW-hoofdbestuur hadden ook zitting Hylke P. de Boer, vice-voorzitter en tegelijkertijd - van 1965 tot 1984 - de voorzitter van It Fryske Gea. Deze combinatie wijst al op het brede draagvlak dat de BFVW binnen de eigen provincie ondervond; ook de provinciale overheid en de boerenstandorganisaties steunden de BFVW van harte. In de herfst van 1967 verschijnt het boekje Hijkes en Sijkes, geschreven door de redacteur-provincie C.J. (Kees) van Dijk. Hij gebruikt in zijn inleiding de woorden: "De Leeuwarder Courant hoopt met dit boekje een kleine bijdrage te hebben geleverd voor de geschiedschrijving van het 'ljipaeisykjen'". Als stoefelijk blijk van ondersteuning stelde de Leeuwarder Courant vanaf voorjaar 1968 een Sulveren Ljip beschikbaar voor de vinder van het eerste Friese ljipaaï.

Eigen werkwijze van de BFVW

Speciaal ingestelde BFVW-werkgroepen hielden zich met veel inzet bezig met de voorlichting en ledenwerving in de provincie, de wintervoeding, de nazorg en beleidsvoorbereiding voor het BFVW-hoofdbestuur. De BFVW groeide als kool. Rond 1965, na bijna twintig verenigingsjaren, telde de organisatie rond tienduizend leden, verdeeld over bijna honderd afdelingen/

vogelwachten in de hele provincie. De contacten buiten de provincie werden onderhouden door de secretaris-buitendienst Durk Westra. Dat was geen gemakkelijke opgave. De opvattingen van de 'jonge' BFVW over de bescherming van weidevogels strookten niet met die van de nationale natuurbeschermingsorganisaties. Deze beschikten niet over de grote actieve achterban van 'fjildminken' zoals de BFVW die kon mobiliseren. Zij streefden naar reservaatvorming. De BFVW moest met haar werkwijze van 'legselgerichte bescherming' een plekje veroveren tussen de landelijke organisaties voor natuur-en vogelbescherming.

Een nestbeschermer boven Kievit- of gruttolegsel.

Postzegels met afbeelding van de kievit. Bron: Boek De Kievit van Sake P. Roodbergen (Atlas-Contact uitgeverij, Amsterdam 2018)

Discussie sluitingsdatum

Binnen de eigen vereniging ontstond geleidelijk discussie over de sluitingsdatum van het 'Ijipaaaisykjen': 19 (volgens de Vogelwet van 1936) óf 12 april. De BFW-achterban vertegenwoordigde het hele spectrum aan natuurbetrokken Friezen: van ethisch denkende natuurminnaars met het bordje 'Verboden Toegang' als ultieme waarheid, tot enthousiaste eierzoekers, jagers en beroepsvissers, die juist het vrije veld wilden beleven.

Kievitensymposium

De landelijke vereniging Nederlandse Ornithologische Unie (NOU), opgericht in 1901, belegde op 9 maart 1969 in Zwolle een symposium onder de naam 'Kievitseieren zoeken, ja of nee', waar ook de BFW vertegenwoordigd was. Bioloog Herman Klomp (1920-1985) zei daar: 'Er zijn thans geen steekhoudende argumenten aan te voeren - noch ecologische, noch ethische, noch pedagogische - om te komen tot een wettelijk geregeld verbod van het zoeken van kievitseieren. Mocht de totale Nederlandse kievitbevolking echter een dalende trend vertonen, dan zal deze zo goed als zeker het gevolg zijn van een steeds verdergaande aantasting en inkrimping van het vereiste broedterrein door intensivering van de graslandcultuur en factoren die samenhangen met de toename van de menselijke bevolking en de industrialisatie.'

Voor het eerst in het seizoen 1987

BFVW kiest massaal voor de invoering van 'aaisikerskaart'

LEEWARDEN - De op 15 november vorig jaar geïntroduceerde 'aaisikerskaart' komt er. Toen gisteravond deze zaak in een stampvolle zaal Boekema tijdens de jaarvergadering van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten (BFVW) aan de orde kwam, bleek discussie niet meer nodig. Die was er deze winter al volop geweest tijdens de elf rayonvergaderingen, waarop de leden alle kans kregen hun zegje te zeggen.

Wel was er gisteravond nog een motie van de afdeling Makkum, die beoogde, de eierzokerskaart alleen in te stellen voor leden van de afdelingen van de BFVW. Het bestuur ontraadde deze motie en hield vast aan zijn eigen voorstel, dat ook niet-leden de kans geeft op een 'aaisikerskaart', als men aan de voorwaarden voldoet. De motie kreeg geen steun en kwam daarmee niet in stemming. De daarna gehouden stemming over de invoering van de 'aaisikerskaart' had tot uitslag, dat 145 stemmen (84 procent) vóór invoering werden uitgebracht tegenover 28 tegenstemmers ofwel 16 procent. Dat betekent, dat de kaart als legitimatiebewijs voor het eierzoken in Friesland in 1987 kan worden ingevoerd.

De jaren tachtig van de vorige eeuw met zijn krakersrellen, hoge werkloosheid en demonstraties tegen kernwapens waren roerige tijden. Ook in Fryslân liepen de gemoederen hoog op. De discussie over het zoeken en vooral het rapen van kievitseieren kwam in hotel De Vries in Gorredijk tot een kookpunt. De grootste Friese vogelwacht splitste zich op deze avond af van de BFVW en ging als zelfstandige vereniging verder. Johan van Aalsum van de vogelwacht Heerenveen-Oranjewoud heeft de gebeurtenissen keurig bijgehouden in een plakboek.

Het is nu bijna niet meer voor te stellen, maar in de jaren tachtig nam het ljipaaissykjen massavormen aan. Mensen kregen meer vrije tijd en de weilanden werden beter toegankelijk, waardoor het druk werd in de weilanden. Boeren waren hier niet blij mee en kwamen met verbod-bordjes. Het frije fjild werd steeds minder vrij. De BFVW riep de ljipaaaisikers op tot 'weidelijkheid', maar dat hielp niet. Er moesten harde maatregelen worden getroffen.

Ljipaaaisikerskaart

De ljipaaaisikerskaart moest 'weidelijkheid' afdwingen. Alleen met een kaart mocht je nog ljipaaaisykje. Het invoeren van de kaart ging niet zonder slag of stoot, maar op de Algemene Ledenvergadering werd het voorstel met 84 procent van de stemmen aangenomen. In 1987 hadden ruim 3000 aaisikers de kaart aangevraagd. De aaisikers hadden de morele plicht om na de sluitingsdatum van 12 april nazorg te plegen.

'Aisykjen'
en nazorg
kunnen
niet
zonder
elkaar

Vogelwachters willen reglementen voor 'aaisykjen'

Het Ijpaaisykjen en de nazorg waren onlosmakelijk met elkaar verbonden voor de BFWV. In 1987 viel 50.000 hectare onder de nazorg. Het waren goede jaren voor de weidevogels. Niets zou het 40-jarige jubileum in 1987 in de weg staan.

Het Europees Hof gooide echter roet in het eten. Het Hof oordeelde dat het 'eierroeken' in strijd was met de Europese Vogelrichtlijn. In de afgelopen veertig jaar had de BFWV veel deskundigheid opgebouwd, dat zou verloren gaan bij een verbod. Het Europees Hof bond in en maakte voor Fryslân een uitzonderings met kaart mochten Friezen Ijpaaisykje.

*BFVW: eierzoekeers
moeten weidelykheid
in aht nemen*

LEEUWARDEN - „Wardt over-
naken massatoerisme“, straagt
het hooftbestuur van de Bond
van Friese Vogelbeschermings-
Wachten zich in een persbericht
af. De BFWV dringt er bij de eier-
zoekers op aan, zich te houden
aan de ramonds geldende veld-
lijksheidsregels. De verrekijker
behoort daarbij niet tot de attri-
buten van de „jildman“, de poli-
stiek wel. „Men is gast op ander-
mans land“, aldus de BFWV.
Daarmee wordt de eierzochter ver-
zocht niet met hun auto's in de
velden te komen, niet te par-
keren in dammen en de hekken
goed te sluiten. Het bestuur kan
verder geen waardering opbre-
ngen voor excusies per bus vanuit
Friesland naar eierzochgebieden
 elders. „Als zeker dat nog plaats-
vindt“. „Als men zich enige be-
perkings oplegt, kan men erover
zorgen, dat het eierzochten niet
ontdaakt in massatoerisme“.

Onvrede over eierrapen leidt tot uittreding

Vogelwacht Gorredijk bedankt voor BFVW

GORREDIJK - Met een $\frac{1}{2}$ meerderheid van (schrijtelijke) stemmen heeft de bijzondere ledenvergadering van de vogelwacht Gorredijk en omstreken gisterenavond besloten het bijmaatschap van de Bond van Friese Vogelschermingswachters op te zeggen. Van de 36 aanwezige leden stemden er 31 voor het bestaansafschieten. 24 leden stemden tegen en er was één blanco stem. De Gorredijkse wacht - de grootste van Friesland - gaat als vrijstaande vereniging verder. Gorredijk v.o. handakt omdat de standpunten over het kievitsvriestereizen wel tórslaan, maar het ragen verbieden. Eerdere vergaderingen tussen het Gorredijkse bestuur en het hoofdbestuur van de BFWV brachten de standpunten niet bijlekaar. De BFWV verliest door het bedanken van Gorredijk één lid, omdat elke vogelwachtvereniging als één lid staat ingeschreven. De BFWV houdt nu nog 307 leden (verenigingen) over.

De bijzondere ledenvergadering in Hotel de Vries in Gurrewijk werd gisteravond druk bezocht. Trekken andere

Vergeef-ringen meestal om 25 leden, daarnaast kwamen er 10 leden opdagen. Voorzitter Hans Ramm om Tevessel deed eerst de gang van zaken nog eens uit de doeken, waarna de aanwezige leden in discussie gingen. Uiteindelijk het bestuur had voorgesteld, alleen te praten over het al of niet uitroepen om de BEVW - de principediscussie had vorig jaar al plaats -, werd er door enkelen nog over het principe van al of niet kiesverenigingen gesproken.

De betrouwbare en stromende duarden van arbo tot elf uur 's avonds. Toen stond vast, dat Gierdick zelfstandig verder zal gaan. De vereniging zal op korte termijn eigen statuten en een eigen huishoudelijk reglement samenstellen. Het bestuur kreeg tijdens de vergadering vier adviesbetuigingen. Van de 24 leden stemmers zegden ze staande de vergadering hun lidmaatschap op. In totaal hebben nu 22 leden van Gierdick bedankt sinds de eerste stamvergadering. De vereniging mocht daartoe nog 2 negatieve leden verwelkomen. Enkelde hiervan komen van buiten het wachgebied van Gierdick. De wacht Gierdick, Terwip, Linnenhuizen en Blegrij, zoals de

Verordnung vom 1. April 1971, Teil Nr. 1252
Jahrgang 1971

Het bedanken voor de BFWW betekenisrijke en nu, dat alle betrokkenen vertrokken zullen worden, aldus bestuurder Henk de Vries. "We hebben er nog moeite mee om hoofdresultaten en bijdragen aan de BFWW door te geven, maar we moeten dat nog met de leden doorspreken". Hij verplede tevens, dat het bestuur van Goetiedijk voor de stemming niet heeft verteld, wat voor consequenties er aan een verwerping van het bestuursvoorstel zouden hebben gekneld. In de conjunctuur meelde het bestuur, dat hij de mening nader heeft overzagen, en dat de gevolgen, die uit het opstappen van het bestuur is nu niet aan de orde geweest". Goetiedijk-voorzitter Hans Kruis stelde gisterenavond smetteloos kwart over twaalf nog de voorzitter van het hoofdbestuur, de heer Geert Kuipers, telefonisch in kennis van het besluit. De heer Barneveld de stemmerij door en voegde daaraan toe: "Ik hoop, dat wy as mincken laterder gaen kinne."

Undemokratisch

„It slimste fan alles fyn ik de me-

baar, wérop dit gien is", zegt RFWV-voorzitter Gerrit Kuipers desgevraagd en hij gebruikt in dat verband het woord „endemokratisch". Van de kant van het hoofdbestuur is terzake gevraagd, een delegatie van het hoofdbestuur te grilgenheid te geven in een vergadering van de werke doorredig zijn standpunt uitte te zetten, maar dat is stierds afgewezen, de laatste keer nog tijdens het bevoorliddingsgesprek onder leiding van de huzemester.

Verder, zo zegt de heer Kuipers, verdedigen wij het standpunt van de meerderheid van onze leden niet meer over, zoeken leidt er toe, dat de nanning in de knel komt, doordat de deskundigheid verdwijnt.

"Hoe dit nu samenvalt?", zo vraagt de heer Kuipers zich af, maar hij vindt er geen tijd voor, dat doet dit uitdreden de lood als geheel wel eens sterker uit de strijd zou kunnen komen, omdat dit nu toe steeds weer van deze kant gezegd wordt, dat het eencorens uit deze boez is. De praktijk bewijst, dat we gelijk hebben", aldus de heer Kuipers, die verklaart, dat het hoofdbestuur in deze zeer eensgezind is. „Ik zou nog wel 100 verant."

Voormalig HB-lid en eindredacteur van Vanellus, Sake P. Roodbergen, beschrijft in deze derde aflevering de periode van 1977 tot 1992 van het bestaan van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten.

In 1977 wordt Herman Klomp voorzitter van de vereniging Vogelbescherming Nederland, gevestigd in Zeist. En, in tegenstelling tot zijn uitspraken in Zwolle in 1969, zet hij zich in het verenigingsblad De Lepelaar fel af tegen de opvattingen van de BFVW. In het jaar 1979 nemen de landen van de EEG de zogenoemde Vogelrichtlijn aan. Ons land moet de oude Vogelwet van 1936 'op korte termijn' aanpassen. Er ontstaat een fel conflict tussen de Friese BFVW en alle grote nationale natuurbeschermingsorganisaties, inclusief Staatsbosbeheer. De BFVW moet haar harmoniemodel - het kievitseieren zoeken aan de ene kant en de bescherming aan de andere - met argumenten verdedigen. Uiteindelijk zal pas in het voorjaar van 1993 in de Tweede Kamer deze tegenstelling wettelijk zijn beslag krijgen.

Verandering van denken

Toch verandert het denken. Inzichten verschuiven. 'Het milieu', het simpele voortbestaan van de aarde, komt meer en meer centraal te staan. In 1972 verschijnt het rapport 'Grenzen aan de Groei' van de Club van Rome. Eurocommissaris Sicco Mansholt komt tot het inzicht dat zijn Europese landbouwbeleid op een doodlopende weg is geraakt en dat een radicale omwenteling noodzakelijk is. Onder een olijfboom in de tuin van zijn vakantiehuis op Sardinië overpeinst hij: 'Weilanden, onnatuurlijk groen... ongerond glimmend... Geen pinksterbloem, geen boterbloem... En waar is de leeuwerik? Wat hebben we gedaan?'.

In 1980 brengt de International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), gevestigd in Genève, haar belangwekkende World Conservation Strategy uit met de wise and sustainable use-notie als centraal begrip (zie ook boek De Kievit van Sake P. Roodbergen, 2018, pag. 215).

Kernzinnen zijn: 'Gebruik de aarde, maar doe dat op zodanige wijze dat het herstelvermogen van de natuur niet wordt aangetast. Wij erfdien deze wereld niet van onze ouders, maar lenen die van onze kinderen!' De BFVW omarmt deze opvatting van de IUCN als milieu-filosofisch fundament.

Het boekje *Lippen, Ien en Ieafde* met op de cover 'aaisiker' Durk Wynia, polsstok springend in het ochtendgloren.

Eierzoekkaart ingevoerd

Intussen blijft de vereniging groeien. Rond 1980 is in onze provincie het aantal plaatselijke vogelwachtverenigingen bijna verdubbeld sinds haar ontstaan in 1947, naar 115, samen met meer dan 20.000 leden. Het aantal nazorgers/neisoargers stijgt gestaag. In 1987 - veertig jaar na de oprichting van de BFVW - overschrijdt het areaal nazorggebied in de provincie Fryslân de 50.000 hectare.

In het voorjaar van 1987 wordt in Fryslân de persoonsgebonden eierzoekkaart ingevoerd.

Daarmee reageert de BFVW op een verzoek van de boerenstandsorganisaties ABTB, CBTB en Friese Mij. Die maken zich zorgen over het draagvlak onder de boeren die te maken hebben met een toename van het aantal eierzoekers in hun landerijen. Veel boeren ondersteunen de BFVW-actie met een bordje op de 'hikke'. Het hoofdbestuur dringt er bij de wetgever op aan om van de eierzoekkaart een verplicht document te maken.

Volledig verbod op eierzoeken doel van ministerie LNV
In december van het jaar 1987 ben ik in Franeker aanwezig bij mijn eerste vergadering binnen de organisatie BFVW, een bijeenkomst van de Commissie Beleidsvoorbereiding. Aanleiding is een binnengekomen brief van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, met een eerste aanzet voor een herziening van de Vogelwet 1936.

Die oude wet maakte het zoeken en rapen van kievitseieren mogelijk gedurende een aantal weken in het vroege voorjaar. De brief geeft aan dat een volledig verbod het nieuwe doel van de overheid is. De BFVW dreigt het motiverende fundament onder haar brede en succesvolle beschermingsaanpak kwijt te raken. De Commissie krijgt de opdracht van het hoofdbestuur om op één A-4tje te beschrijven waarom het kievitseieren zoeken, in het hele land, mogelijk moet blijven om redenen van natuur- en weidevogelbescherming.

BFVW-affiche ter ondersteuning van de noodzaak van het aanschaffen van een vrijwillige eierzoekkaart m.i.v. 1987.

Goed voorbeeld doet volgen

In 1981 wordt in IJsselham, in de kop van Overijssel, een vogelwacht opgericht. De in Leeuwarden geboren Martin van der Meulen, een hartstoechtelijk eierroeker, wordt actief lid. In maart 2021 brengt hij in eigen beheer een buitengewoon aardig boekje uit met verhalen en veel kleurenfoto's van zijn belevenissen als eierroeker ('Koninklijke Dagen') en als enthousiast nazorger. De titel van de eerste druk was 'Die twee weken', die van de derde druk 'Een paar weken ontoerekeningsvatbaar'.

50 jaar BFVW

Zaterdag 12 november 2022 is het precies 75 jaar geleden dat de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten werd opgericht. Op die dag houdt de BFVW een Feestjûn voor alle (oud-)vrijwilligers.

Hoe werd het 50-jarig jubileum gevierd?
We nemen een kijkje in de Vanellusnummers en
het jaarverslag van 1997.

Op 15 november 1997 vierde een groot aantal BFVW'ers, samen met genodigden en belangstellenden, het jubileum van de Bond in de Harmonie in Leeuwarden. Een hoogtepunt was het aanbieden van het 'lottertobke' aan het provinciaal bestuur. Riens Gratama zorgde voor de nodige liedjes en humoristische praatjes. Ceremoniemeester Jan Hoekstra en BFVW-voorzitter Anne Osinga sloten deze heuglijke dag af met de woorden 'dit wie in dei mei fjildmynken yn 'e stêd'.

[A Specialized Search Page for PPTs & Images](#)

Thomas L. Thompson
University of Illinois at
Chicago, Chicago, IL
USA

Dez. Lucie Hermans
Commissaris van
de Koning in de
provincie Fryslân.
Adjunct van
de
SPW

Belangstelling van oud-
SPK's, voorzitter van
commissie V & A
Luit de Geus, Tweede
kamerlid, en Schout van
de Elft, Op de rug
gezien, de twee discussie

July 1997, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 84

Further research is required to determine whether the inclusion of the patient's perspective in the decision-making process is

Copyright © 2004 by The Transcendentalist Press, Inc.

Zalophus, two authors are given.

*Umsatzer ff. Van
Leijge van de verma-
gting. Verreken-
ning van de verma-
gting. Verreken-
ning van de verma-
gting.*

David G. Anderson, David C. Anderson, and Christopher Anderson, 3 pages 75-78, January 2011.

Een overzicht van de jubileumdag in de Harmonie 15 novovon 1997.

-UIT HET PLAKBOEK-

Roelof Strikwerdt, vertegenwoordiger van de toekomst, feliciteert voorzitter Anne Osinga.

Rients Gratama (l.) en de ceremoniemeester van de dag: Jan Hoekstra.

Het voorblad
van een van de zes
Vanellusnummers van 1997

Ter gelegenheid van
vijftigjarig jubileum
wordt een tiental fraaie
postzegels uitgegeven.

Tekst: Wybren Bruinsma

Voormalig HB-lid en eindredacteur van Vanellus, Sake P. Roodbergen, beschrijft in deze vierde aflevering de periode van 1992 tot en met 2007 van het bestaan van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten.

Belangrijke episode voor de BFVW

Het voorjaar van 1993 is een van de belangrijkste episoden in de historie van de BFVW. Op 2 maart vergadert de Tweede Kamer over het voorstel van staatssecretaris Dzsingisz Gabor om het zoeken en rapen van kievitseieren alleen nog in Fryslân toe te staan en een algeheel verbod af te kondigen voor alle andere provincies. De laatste roekdag is op dat moment 12 april voor Fryslân en een week korter voor de andere provincies.

Drie leden van het hoofdbestuur (voorzitter Sybren van der Vlugt, HB-lid Henk Kalsbeek en DB-lid Sake P. Roodbergen) zijn 'dag en nacht' bezig met het benaderen van de fractiewoordvoerders van de politieke partijen. Zij beklemtonen de ecologische onschuld van het zoeken van de eieren en de grote kansen van het 'zoeken en rapen van kievitseieren' voor de natuurbescherming.

Op 9 maart valt de stemming. Het eindresultaat is dat het voorstel van Gabor vrijwel Kamerbreed van tafel wordt geveegd; alleen Groen Links (woordvoerder Ria Beckers) is vóór een algeheel, landelijk verbod. In oktober 1993 voegt de Eerste Kamer (motie Redemeijer en Coenemans) op dringend verzoek van de BFVW nog aan het besluit van maart toe dat er een landelijke, persoonsgebonden eierzoekkaart moet komen. "Om beter te voldoen aan de bepalingen van de Europese Vogelrichtlijn (van 1979). De 'Handelingen van deze beraadslagingen' van maart en oktober 1993 in de Tweede en Eerste Kamer vormen prachtige lectuur. Het resultaat van het politieke beraad wordt als een grote overwinning voor het gedachtegoed van de BFVW ervaren en gevierd, ondanks dat vier eierzoekdagen worden ingeleverd. 9 april wordt de laatste eierzoekdag.

Meer dan 100.000 hectare nazorggebied

De nationale, politieke beraadslaging met zo'n duidelijke uitslag heeft een positief effect op de beschermingsinzet. In het voorjaar van 1997 overstijgt het totale nazorggebied van de BFVW de magische grens van 100.000 hectare, rond 80 procent van het totale landoppervlak van de provincie Fryslân. Twee jaar later doen er binnen de rond 120 aangesloten vogelwachtverenigingen in de Friese dorpen en steden 4700 vrijwilligers mee in de nazorg. Dat zijn er 800 méér dan in 1994.

Ed Nijpels 'gegrepen' door traditie aaisykjen
Drs. Ed Nijpels was vanaf 1990 tot begin 1999 voorzitter van het Wereld Natuur Fonds, een toonaangevende, nationale groene organisatie die zich bepaald niet opstelde als voorstander van het zoeken en rapen van kievitseieren.

Bron: B.F.V.W. in Vogelvlucht en perspectief (BFVW 1999).

Begin 1999 wordt Nijpels de commissaris van de Koningin in onze provincie; hij blijft die functie bekleden tot 1 mei 2008.

Op 9 maart 1999 - Nijpels is dan pas aangetreden - vindt Albert Wester, werkzaam bij de terreinbeherende natuurorganisatie It Fryske Gea, het eerste kievitseï van Fryslân bij zijn woonplaats Aldegea (Sm.). Het BFVW-hoofdbestuur kijkt met enige spanning naar de opstelling van de nieuwe commissaris op het Provinciehuis. Ten onrechte, zo blijkt, Nijpels treedt met overtuiging in de voetsporen van al zijn voorgangers en aanvaardt van ganser harte het hem aangeboden 'eerste Fryske Ijipaai'.

Naar aanleiding van deze gebeurtenis en zijn recente functiewijziging verdiept Nijpels zich in werken en werk van de BFVW en de plaats daarbinnen van het kievitseï. Nijpels verschijnt - met zijn kievitseï - zelfs in een tv-praatprogramma om de activiteiten en het gedachtegoed van de BFVW voor eens en altijd uit te leggen aan het gehele Nederlandse volk! Hij schrijft naar aanleiding van de gebeurtenissen ook een column: "Albert Wester was in 1999 de vinder van het eerste Friese kievitseï. De traditie begon toen echt voor mij te leven. De bevreemding van de vinder, de prachtige verhalen, Friezen staan dicht bij de natuur. Nog steeds zetten meer dan 6.000 mensen zich als lid van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachters op deze manier vrijwillig in voor de weidevogelbescherming. Die bescherming beperkt zich niet alleen tot de kievit. Vrijwel alle weidevogelsoorten worden beschermd en dat is zeker voor onze grutto's, waar het helaas steeds minder goed mee gaat, erg belangrijk. Ook de Europese Commissie onderkent inmiddels de waarde van de traditie van het zoeken en rapen van kievitseieren in Fryslân".

Jubileumboek 50-jarig bestaan BFVW

In december 1999 verschijnt het jubileumboek ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de vereniging BFVW. Het was voor mij een bijzonder voorrecht het te mogen schrijven. De titel is 'B.F.V.W in vogelvlucht en perspectief'. Het wordt in een oplage van tweemaal vijfduizend exemplaren uitgebracht.

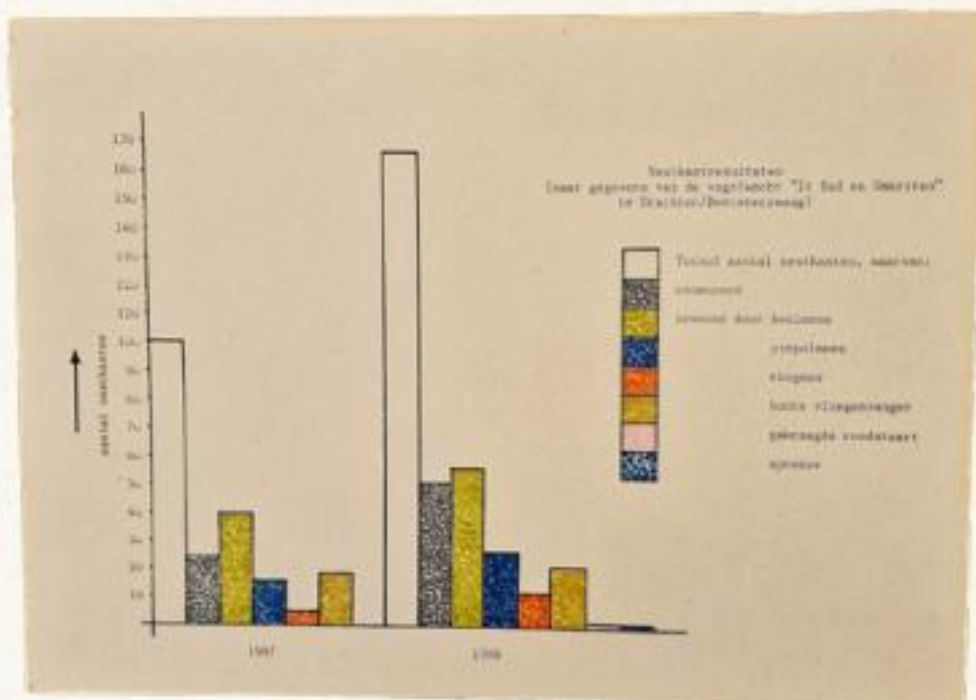
Aaisykje in relatie met weidevogelbescherming
Reagerend op een verzoek van 'Den Haag' stelt de BFVW een stuk op waarin uitgebreid wordt ingegaan op ieder denkbaar aspect van

de zaak van het kievitseï en de relatie met de weidevogelbescherming. Het wordt via het ministerie op 3 augustus 2000 naar de Europese Commissie in Brussel gestuurd. In oktober 2003, vier jaar nadat de Stichting De Faunabescherming aan 'Europa' om een algeheel verbod had gevraagd en tien jaar na de positieve uitspraken in de Tweede en Eerste kamer in Den Haag, maakt de Europese Commissie bekend dat het BFVW-werkmodel voldoet aan de eisen van de Europese Vogelrichtlijn (van 1979). Het bezwaar van de Nederlandse stichting van Harmen Niesen wordt definitief terzijde gelegd.

Bijscript: Bezoek van een Friese delegatie aan Brussel op 14 oktober 2002. V.l.n.r.: Margot Wallström (Europees Commissaris voor het Milieu), Anne Osinga (voorzitter BFVW), Anita Andriessen (PvdA-natuurgedeputeerde Fryslân) en Dorette Corbey (Europarlementariër, PvdA. Foto: Diederik Peereboom Bron: Ljippen, Lân en Leafde (S.P. Roodbergen) Uitgeverij Wijdemeer, 2009.

In de herfst van het jaar 2000 neemt het BFVW-hoofdbestuur onverwacht het besluit om het recht om te Ijipaaisykjen te verbinden aan de verplichting tot het doen van nazorg. Dat gaat verder dan de nationale wet voorschrijft. Dit besluit werd niet door alle HB-leden gedragen en betekende voor een enkeling zelfs het einde van het BFVW-hoofdbestuurslidmaatschap.

Een getekende overzichtskaat van nestkastresultaten uit 1987 en 1988.

Wist u dat...

in de jaren reventig van de vorige eeuw de aanwezigheid van grauwe ganzen nog een bijzonderheid was?

Het is nauwelijks voorstelbaar dat deze gans vijftig jaar geleden een zeer zeldzame broedvogel was, die zelfs werd uitgeret om te voorkomen dat de soort uit Nederland zou verdwijnen! Zo zette Staatsbosbeheer in de natuurgebieden 'De Deelen' en 'Rottige Meente' een aantal grauwe ganzen uit. De Oostvaardersplassen in Flevoland vormden later de uitvalbasis voor zijn opmerkelijke herstel in Nederland.

In de jaren hierna waren hier en daar groepjes van deze ganzensoort te zien, tegenwoordig is de grauwe gans een algemene broedvogel. Voor sommige boeren vormt de soort zelfs een plaag. Schattingen van Sovon geven aan dat de broedpopulatie tussen 2018-2020 tussen de 100.000 - 165.000 zit. Dat zullen er inmiddels nog meer zijn. Boeren melden landbouwschade. Er zijn nu 'ganzengedooggebieden'. Agrariërs met percelen gelegen in deze zogenaamde ganzenrust- of foerageergebieden maken aanspraak op een extra vergoeding. Deze vergoeding wordt naast de tegemoetkoming in de getaxeerde schade uitbetaald. De grauwe gans mag inmiddels onder bepaalde voorwaarden bejaagd worden.

Reservaat voor wilde ganzen in Oosterbeek

OOSTERBEEK — In Oosterbeek komt een reservaat voor wilde ganzen, dat vooral is bedoeld om de grauwe gans weer een broedplaats te laten vinden. Deze vogels kunnen schade aanrichten voor landbouwers, maar ze zijn ook belangrijk voor de natuur. Het reservaat ligt aan de voet van de Harsloberg en wordt beheerd door de gemeente Bunnik, waarvan Oosterbeek deel uit maakt. In het park, dat vrij toegankelijk is, wordt voor het publiek een plaats voor een schuilplaats gemaakt, waaronder de in Nederland eveneens zeldzame roodborst.

Ganzen in vlucht zijn moeilijk herkenbaar

LEEUWARDEN — De Afdeling van Hartingse kiver omte vogelkondig onderzoekers Gerrit Bosch hebben van 11 en 12 september over ganzen. Dit soort van ganzen zijn de grootste soort. De echte wilde ganzen, vooral de kelder, komen nu in schaar. We weten er zoveel rekening mee houden, alhoewel de heer Bosch, dat er in Oosterland elke zomer een aantal broedende wilde ganzen zijn. De roodborst komt nu in de Oosterland. In augustus en september hebben we vele schaar, maar dat zijn waarschijnlijk slechts enkele ganzen geweest. De roodborstige ganzen in het schaar, maar de echte wilde ganzen, vooral de kelder, komen nu in schaar. De heer Bosch zal graag andere onderzoekers over ganzen en andere vogels vertellen. Hij woont in 'Groningen', 'Groningen' & Leeuwarden, Willem, 1944, nummer 14.

Tekst: Nybren Bruinsma

Voormalig HB-lid en eindredacteur van Vanellus, Sake P. Roodbergen, beschrijft in deze laatste aflevering de periode van 2007 tot nu het reilen en zeilen van de Bond Friese VogelWachten.

Het jaar 2004 was het absolute topjaar in de geschiedenis van de BFVW. Het aantal actieve weidevogelbeschermers steeg naar de historische top van 6445 nazorgers. Het jaar 2006 was een kantelpunt voor de BFVW en haar harmoniemodel van 'beperkt oogsten en uitgebreid beschermen'. In dit jaar stelde de provincie Fryslân, daartoe inmiddels bevoegd door de rijksoverheid door de Flora- en Faunawet (van 2001), als laatste eierzoekroekdag 31 maart vast. Een verkorting met negen dagen in vergelijking met de jaren vanaf het Tweede Kamer-besluit van 1993. Dit was de grootste beperking in roekdagen in de hele historie van de BFVW.

Achteruitgang

Vanaf de nieuwe eeuw wordt steeds duidelijker dat de weidevogel het onomkeerbaar moeilijker krijgt. In ruwweg twintig jaar krijgt deze ontwikkeling van het verloren gaan van de weidevogelpopulaties haar beslag. De profetische woorden van bioloog Herman Klomp, uitgesproken op 9 maart 1969 tijdens het befaamde Kievitensymposium in Zwolle, worden werkelijkheid:

'... dalende trend kieviten zal het gevolg zijn van steeds verdergaande aantasting en inkrimping broedterrein door intensivering van graslandcultuur en toename van menselijke bevolking en industrialisatie...'

Het betreft alle weidevogels. Naast de kievit verdwijnen ook grutto, tureluur, scholekster, én de kleintjes veldleeuwierik en graspieper ('ljurk en piipljurk') stillietjes. De tragiek is dat de landbouwsector - vanouds de beste vriend van de weidevogels - zich met zijn moderne werkwijze ontpopt tot een bedreiging. Waar de rode worm onbereikbaar wordt en de weide met haar kruiden ook de insecten kwijtraakt, zal de weidevogel onherroepelijk een beter heenkomen zoeken. Toenemende predatie, beschermd door de natuurwet 2001

met zijn uitgangspunt van 'intrinsieke waarde', geeft het laatste retje. En heeft het gebruik van neonicotinoïden, zoals glyfosaat, niet ook onzichtbare, maar verwoestende effecten? 'Als ik weidevogel was wilde ik ook in zo'n gebied mijn huis niet bouwen.'

De brede eierzoekcultuur gaat jaar na jaar verder verloren. Langzaamaan maar onontkoombaar valt de voorjaarsport van het ljpaaaisykjen weg uit het kwartet van Friese specialiteiten: fierljeppen, skûtsjesilen en keatsen. Wat resteert, is een schim van het voorjaarsfeest van destijds. De eierzoeker wordt noodgedwongen vogelspotter.

Het doek valt

Voor het ljpaaaisykjen valt het doek definitief in het voorjaar van 2015. Dan verleent de provincie Fryslân geen ontheffing meer aan de BFVW: 'de staat van instandhouding van de kievit is té slecht'. Dat laatste kan iedere betrokken natuurliefhebber zelf waarnemen: in vele polders van groen Fryslân is yn 'e maitiid geen kievit meer te bekennen. Landschapspijn, concludeert LC-journaliste Jantien de Boer. Ik ervaar dit verloren gaan van de weidevogels en de erop gestoelde brede eierzoekcultuur in onze provincie als méér dan pijn. Het is niet alleen een ecologische catastrofe, het is ook - met name voor Fryslân - een sociale ramp. Het verloren gaan van de geweldige combinatie van natuurverkenning en beschermingsinzet voor oud, maar zeker ook voor jong, is een verarming van onze provincie.

De BFVW stond op dat moment als organisatie voor de uitdaging om relevant te blijven voor haar achterban en voor heel Fryslân. Gerocht werd naar wegen om de stem van de fjildmynsk, de ogen en oren in het veld, luid en duidelijk te laten doorklinken

op de plaatsen waar beslissingen genomen werden over - maar niet altijd ten gunste van - de weidevogels. In het jubileumjaar 2022 werd de sport van het Aaisykjen opgenomen in de Inventaris van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland. Een erkenning van het belang van de traditie voor haar beoefenaars, de vogels en 'de mienskip'. In het jubileumjaar kunnen we ook constateren dat de organisatie is uitgegroeid tot een partij van belang in de Friese vogelwereld. Haar deskundigheid wordt op prijs gesteld daar waar besluiten vallen. En dat niet alleen op het gebied van weidevogels, maar meer en meer ook als het over andere vogelsoorten gaat. Daarmee is de Bond een spreekbuis voor haar vogelwachters geworden. Net als alle Nederlandse verenigingen hebben ook de vogelwachters te maken met terugloop, daarom wordt nu volop gewerkt aan manieren om de vogelwachters vanuit bestuur en Bondsbureau meer te faciliteren en te ondersteunen.

'De tiid sil it leare'

De fraai uitgevoerde nieuwe BFW-brochure die tijdens het Frysk FûgelFestijn ter ere van het 75-jarige bestaan van de BFW in 2022 verschijnt, laat een vernieuwd logo zien. Een naar rechts kijkend kievitje en de nieuwe missie die op het omslag vermeld staat, staan symbool voor de gewijzigde omstandigheden. Dat de ambitie er is om nog eens 75 jaar alles in het werk te stellen om de vogels en de fjildmynskjen te vertegenwoordigen moge duidelijk zijn. Of die ambitie gehaald gaat worden? 'De tiid sil it leare'.

Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân

In december 2017 richtte de BFW de stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân (ANF) op. Het doel: het Friese cultuurlandschap als biotoop voor weidevogels te herstellen, o.g. geschikt te maken - hetzij door teggenenschap over de grond, hetzij door eigendom. Het project Gruttoland op land en erf van Murk Nijdam nabij Wommels is het eerste dat leidt tot concrete stappen. Op 3 mei 2022 kijken Foppe de Haan, Freark Smink en ondergetekende hun ogen uit: meer dan driehonderd baltsende en voedselzoekende keuphanen (hoants), een broedende kleine plevier (lytse bûnte wilster) en kluten, visdief, kieviten en grutto's. Hun bewegingen en geluiden. Wat een prachtig, inspirerend werk is hier verricht! Zie ook: www.agrarischnatuurfondsfryslan.nl

Hoeveel pijn de in dit stuk geschetste ontwikkeling ook mij doet: het was voor mij een bijzonder voorrecht om de 75-jarige geschiedenis van 'mijn' BFW in vijf afleveringen van beperkte omvang te mogen beschrijven. Ik bedank de Vanellus-redactie voor het vertrouwen en haar medewerking. En ik wens de BFW als groene natuurbeschermingsorganisatie van harte geluk met het bereiken van deze mijlpaal en wens haar veel wijsheid en succes toe voor de volgende vijftig jaren.

in vogelvlucht...

- 1943 Oprichting Vogelbeschermingswacht Gaasterland Derde van Nederland en eerste van Friesland
- 1944 Oprichting Vogelbeschermingswacht Wergea en Leeuwarden
- 1945 Oprichting Vogelbeschermingswacht Jelsum
- 1946 58 vogelwachten erbij

Deze vogelbeschermingswachten waren vaak een voortzetting van al bestaande eendenverenigingen. Deze verenigingen plaatsten eendenkorven en verkochten daarvoor houten labeltjes (It Houtsje fan Grutte Tseard) dat aan een korf bevestigd werd. De eieren uit die korf waren dan voor diegene die het houtje op naam had. Met de opbrengst van de verkoop van de houtjes werd de wintervoeding betaald.

- 1947 Op 12 november werd de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten opgericht.

Kopie van verslagbrief aan de lokale wachten. De afdracht bedroeg 50 cent, geen afdeling Vogelbescherming Nederland, samenwerking buiten Friesland later regelen, wintervoeding wordt opgepakt en in het onderzoek neemt men een 'werkzaam aandeel'.

JOHANNES. D. BRADA ALGEMENE LEIDING VAN FRIESE WACHTEN

In 1946 werd Brada door de minister van Onderwijs, Kunst en Wetenschappen verzocht om de leiding van de Friese Vogelwachten op zich te nemen. Eerste doel van de vogelwachten was het handhaven van de Vogelwet van 1936. Er konden in sommige gemeentes zelfs processen-verbaal worden opgemaakt. De belangstelling in Fryslân om deel te nemen aan een vogelwacht was zo groot dat men zich ook ging richten op verzorging, onderzoek en propaganda.

- 1949 BFVW-reservaten

Her en der werden BFVW-reservaten ingericht waarin men niet mocht Aaisykje, maar waar de boer wel zijn gang kan gaan. Er heeft intern altijd veel onenigheid bestaan over deze reservaten, maar ze hebben toch tientallen jaren bestaan.

- 1960 Subsidie van 500 gulden voor het 'opvoedende jeugdwerk'.
- 1964 Oprichting BFVW- Jeugdbond
- 1965 Oprichting Vereniging tot Behoud van de Waddenzee
- 1966 Term 'nazorg' geïntroduceerd, grutto's doen het goed, maar er is zorg om andere soorten als Grote Stern, Kwartelkoning en roofvogels.
- 1968 Koningshuis neemt niet langer 1e kievitsei aan
Leeuwarder Courant reikt Sulveren Ljip uit
- 1970 In de brochure 'Wolkom yn Fryslân' (uitgegeven door BFVW en It Fryske Gea) worden watersporters opgeroepen zich te houden aan de 'Blauwe tien', tien spelregels om goed om te gaan met de natuur.
- 1971 BFVW staat (samen met It Fryske Gea en enkele kleinere organisaties) aan de wieg van de Friese Miljeuraad
- 1975 Rijk vervroegt sluitingsdatum naar 6 april. Groot protest is het gevolg. Ook binnen het hoofdbestuur ontstaat onenigheid; niet over de sluitingsdatum zelf, maar over de vraag of de ALV wel mag worden gebruikt als protest-bijeenkomst. Meerdere leden verlaten hierom het HB.
- 1976 In Friesland sluitingsdatum week later 13 april
Eerste deel van de boekenreeks Vogels in Friesland verschijnt
- 1977 Afsplitsing Fryske Feriening foar Fjildbiology
- 1981 Vogelwacht Gorredijk stapt uit BFVW, omdat deze wacht het aaisykjen wil verbieden. Direct starten enkele leden een nieuwe vogelwacht die zich weer aansluit bij de BFVW
- 1984 BFVW en Vogelbescherming NI zetten verschillen en oud zeer even aan de kant ten gunste van de weidevogels, ze roepen gezamenlijk een Nationaal Weidevogeljaar uit.
- 1987 BFVW introduceert Aaisikerskaart, dit om de drukte in het veld te verminderen. Pas in 1993 werd de kaart landelijk verplicht.
- 1990 Start commissie broedzorg
- 1993 De BFVW oppert, na veel intern geharrewar, een flexibele sluitingsdatum op basis van de vondstdatum van de eerste eieren. Het mag niet baten; in 1993 is de vaste, landelijk, sluitingsdatum 9 april. De lobby blijkt de minister niet bereikt te hebben. Daar komen enkele bestuursleden achter na een bezoek aan zijn huisadres, de minister weet zelfs niet van het bestaan van de BFVW. Alsnog kan de combinatie van aaisykje en nazorg uitgelegd worden, dat helpt om het aaisykjen overeind te houden.
Eerste vrouw in HB: Jannie Wijnia- van Arragon
Werkgroep Weidevogel Monitoring.
Friesland voert het weidevogelmeetnet uit. Dit meetnet is een gezamenlijk inspanning van BFVW, FFF en Sovon.
In 1996 ziet de BFVW te weinig meerwaarde, terwijl de monitoring veel geld kost. Men stapt daarom uit de werkgroep.
De LC stopt met Sulveren Ljip
- 1995 Wlsterwerkgroep schuift aan
Alle vogelwachten krijgen steenuilkast
- 1996 Start werkgroep Blaustirns
- 1997 Provincie reikt Sulveren Ljip uit
- 1998 Start werkgroep Educatie
- 1999 Betaalde coördinator Anne Venema,
hij is in dienst van BFVW en Landschapsbeheer Friesland samen. Vanaf 2001 werkt Anne vanuit het provinciehuis.
Hij en het Landschapsbeheer kunnen niet overweg, waardoor hij zijn werkzaamheden voor de BFVW uitvoert.
Boek BFVW in vogelvlucht van S.P. Roodbergen
- 2001 Europese Hof beslist ten gunste van Aaisykje in een zaak die was aangespannen door Faunabescherming Nederland.
Mond en Klauwzeerjaar, geen aaisykjen of nazorg
- 2005 Op 16 maart verwerpt de bestuursrechter de ontheffing die nodig is voor het aaisykjen. De BFVW vindt dat zoeken, rapen en beschermen in één adem genoemd worden in de ontheffing en dreigt ook te zullen stoppen met de nazorg. Op 21 maart komt er alsnog een oproep om wel te nazorgen, maar van 2005 is geen nazorg-verslag bekend.
- 2006 Op 14 maart laat bestuursrechter ontheffing overeind
- 2007 Bureau medewerker Marco Hoekstra wordt aangenomen, hij werkt vanuit It Wiid in Earnewâld.
- 2008 Eerste Fryske Neisoarchdei. Tijdens deze dag reikt gedeputeerde Anita Andriessen een erespeldje uit aan alle nazorgers in Fryslân, als opsteker.
Nieuwe huisstijl in blauw-groen
- 2009 Aaisykje met SMS. Vanwege de 1%regeling mocht slechts een beperkt aantal eieren geraapt worden: maximaal 15 per persoon. Met een SMS'je moeten vondsten gemeld worden.
- 2012 Start BFVW-registratiesysteem (eerst alleen site, in 2016 kwam daar een app bij).
- 2015 Verbod aaisykje
- 2017 Twee nieuwe medewerkers, vertrek Marco
- 2018 Start van het project Grutsk op ús Greidefûgels, oprichting van Agrarisch Natuurfonds Fryslân en start van het werken met drones.
- 2019 Eerste Jaarbericht - Weidevogels in Fryslân wordt uitgebracht
De BFVW-petitie tegen de jacht op weidevogels in Zuid-Europa wordt door 11.431 mensen ondertekend
- 2020 Start Europees project LIFE IP en campagne Kuikens in het land, poes in mand
- 2021 Derde medewerker
- 2022 De pilot met de AI-drone gaat van start en er worden diverse cursussen opgestart.